

Høgskolen i Telemark

Fakultet for allmennvitenskapelige fag

KONTE-EKSAMEN

2112

Språket i utvikling og variasjon

04.01.2012

Tid:	5 timer
Målform:	Nynorsk
Sidetal:	5 (inkludert denne)
Hjelpemiddel:	Ingen
Merknader:	Oppgavesettet er sett saman av to delar: A, som tel 2/3, og B, som tel 1/3. På del A skal studenten velje ei av deloppgåvene. I del B er det berre ei oppgåve, men studenten kan velje kva for vedlagde tekst han vil nytte. Studenten må oppnå ståkarakter både på del A og B for å få ståkarakter på sluttprøva.
Vedlegg:	Ein dag i førskolen (dialektprøve frå Orkdalen) Hva skal du gjøre til sommeren (mellomspråkstekst) Min første skoledag (mellomspråkstekst)

Sensuren finn du på StudentWeb.

Oppgåve A (tel 2/3)

Anten

Språkhistorie

Gjer greie for Knud Knudsen sitt språksyn, hans stilling i språkdebatten i hans eiga tid og kva han spesielt kjempa for.

eller

Målføre og sosiolingvistikk

Vedlagt er teksten "Ein dag i forskolen" som er ei talemålsprøve frå Orkdalen. Kva for dialekttrekk kjem til syne i teksten, og korleis er dei typiske for området Orkdalen ligg i?

Oppgåve B (tel 1/3)

Norsk som andrespråk

Forklar omgrepet mellomspråk. Lag ein mellomspråksanalyse av ein av dei to vedlagde tekstane.

Prøve 14: Ein dag i førskolen (Orkdalen)

Marit, 35 år, førskolelærer:

- 1 Ja, en føskoerinstitusjon, de e et pedagogisk tilbud, såmm åss si, at føskoerongna ifrå null
2 te su år. Å... Mænn på de dagjæmme såmm e arrbeie, dær har åss onna frå tri te su år, å
3 de... Dæmm e oppdelt, da, i to grupper. På dejen eine avdelinga, dær e de onna ifrå tri te fæmm
4 år, å på dejen annere avdelinga så e de onna ifrå fæmm te su år. Å på heile innstusjo'n så e de
5 sækks vakks'n såmm arrbeie. De e to føskotelærera, å så e de to barerpeiesko å to praktti-
6 kanta. Føskotelærera å barerpeiesko, dæmm e fasst annsatt, mænn fær prakttikanta,
7 så e dejen praksistia dæmm får hær på dagjæmme, et ledd i utdannelsa deres.
- 8 Fær å kammå ijn på en føskotelærasko, så må du ha attsum ekker tillsvarende utdan-
9 nels. Å så må du da ha arrbecc onner utdanna føskotelærer i miynst et hař år. Å d-e å en
10 stor fæddel å ha arrbecc på en spesialinstitusjon ekker anna arrbei me onna.
- 11 Å verra føskotelærer, de e et vældi jivanes arrbei, mænn de e å både krævnes å
12 ansvarsfoallc. Fær færealldra... Fær såmm åftast, så e jo færealldra ut i arrbei bæge to, å da
13 e de jo křař att åss har ansvare, da, både fær de pedagogiske arrbeie me onnar å fær å... å ta
14 åss tå dæmm, da, på alle mulie måta i løpe av dejen dær da'n. Å åft så kann dæmm no verra
15 lænj å på dagjæmme. Åss... Oppåt åss, så åpne åss... Åss bynje křakka kvatt åver su omm
16 mærrå'n, å stænjje... å så stænjje åss křakka fæmm. Mænn sşsakkt så e icc all sammen så
17 lænj, mænn iallfaall så har dæmm no muliheite fær de, da.
- 18 E har løst te å fæřæte lite grann, kannse, omm daksrytmen på et dagjæmm, iallfaall sånn
19 såmm åss har de. Såmm sakkt så åpne åss, da, når křakka e kvatt åver su omm mærrå'n, å
20 d-e ein dag i vukku att åss stænjje křakka to, å de e omm lødåggån. Mænn ekkes så heall
21 åss på te fæmm, da.
- 22 Mænn de va daksrytmen e skoall snakk omm, å omm mærrå'n når dæmm çæmm, så
23 får dæmm frokåsst. Da har dæmm me se mat sşř, å så får dæmm mjæřk på dagjæmme,
24 da. Å de bruka å verra ei vældi trivele å role styjn. Å... Mænn på de dagjæmme, da, såmm
25 e arrbeie på, dær e de integreř. De vil si att åss har å onna såmm går på barerhageti, å
26 barerhageti, de e frå křakka e ni te o e ett omm daggån.
- 27 Ætte åss ha ete varrm mat, så kvile åss åss, å de jeall da fşsst å fræmmst onnar, mænn de
28 e bestanndi å en vakks'n såmm e me i kvilestyjna, da. Å ætte kvatt, da, så bři onnar heřnta
29 tå færealldra, ekker d-e å manj såmm går heim ålein, fær de att de dagjæmme hær, de ligg
30 gannske nere å oppåt et nycc boliområde.

Hva skal du gjøre til sommeren

- 1 Om sommeren skal jeg reise til marokko
- 2 jeg skal hilse på min skjlkkten jeg har
- 3 ikke set dem nå får 5 år siden jeg lengter
- 4 etter å se dem jeg skal var glad når jeg
- 5 er der så skal jeg være der i to månnter
- 6 i hille sommer fire så skal jeg besøke
- 7 alle min skjlkkten itter på skal jeg reise
- 8 ronnt i hille marokko så skal jeg var -
- 9 brunn som en jiger så skal jeg bade i salt
- 10 vann det er delg å være i Marokko syntes
- 11 jeg det er mange teng som er i marokko -
- 12 ikke i Norge fleksempel sol.

Skrevet av en 18 år gammel arabisktalende elev som har vært 5 år i Norge.

Kort beskrivelse av arabisk

Arabisk hører til semittiske språk i den afro-asisatiske språkfamilien. Eget alfabet.
Arabisk som *talemål* består av dialekter utvikla fra klassisk arabisk (skriftarabisk/ standardarabisk).

Syntaks:

- fra VSO i skriftarabisk til SVO i flere arabiske talemål
- nektelse plasseres foran verbet

Morfologi:

- generelt: talemåla representerer en mer analytisk språktype enn skriftarabisk
- kasussystemet fra standardspråket (3 kasus) er forsvunnet i talemåla
- bøyingsystemet for verb er komplisert (aspekt, person, tall, kjønn), slik at bruk av tempus i norsk er vanskelig
- pers.pron. som subjekt utelates gjerne; *han/hun* brukes for respektive hankjønns- og hunkjønnsord, uavhengig av om det gjelder person/ ikke-person
- to kjønn i subst.: hankjønn og hunkjønn, men ikke intetkjønn
- tall i subst.: har entall og flertall, noen også total
- mangler ubestemt artikkel, blander derfor lett best. og ubest. form i norsk

Uttale:

- mange endringer i fonologi og stavelsesstruktur i forhold til skriftarabisk
- standardarabisk og flere arabiske talemål har 3 par vokalfonemer: lang og kort /i/, /a/ og /u/. Talemåla kan ellers ha reduksjoner og bortfall av vokalene. I skrift markeres vanligvis bare lange vokaler.

Tegnsetting hører ikke til i skriftradisjonen, men ofte brukes innledende konjunksjoner ved ny meningsenhet.

Min første skoledag.

- 1 Når jeg k m til skolen k m frøken hun følte  s in hun sa
- 2 vor plasene var først skule vi lage navnelaper og fad ene
- 3 jalp  s ped dem eter på sang vi mor ventet på meg ute når
- 4 jeg k m ut spute mor meg va jeg hade jot da sa jeg va jeg
- 5 hade jot jæg hade lagde navne jilt og sang

Skrevet av en 9 år gammel jugoslavisk elev som har vært 5 år i Norge.

Kort beskrivelse av bosnisk-kroatisk-serbisk

Tidligere kalt serbokroatisk. De tre varietetene er i hovedsak knyttet til hver sin stat, men det er ikke særlig store språklige forskjeller. Serbisk skrives med kyrillisk alfabet, kroatisk med latinsk, og bosnisk med begge to.

Dette er slaviske språk, altså i den indo-europeiske språkfamilien, slik at noen arveord vil være gjenkjennelige for norsktalende (det samme gjelder mange lånord/fremmedord fra andre språk).

Syntaks:

- SOV eller SVO, men adverbial kan komme først (leddstilling brukes ofte til   markere tema/rema)
- syntaktiske funksjoner uttrykkes gjennom bøyingsformer
- n r subjektet er pronomen, utelates det gjerne (verbet har personb ying)
- mye bruk av leddsetninger; også mye underordning på frasenivå

Morfologi:

- relativt syntetisk (mye bøying både i nominale ordklasser og i verb)
- substantiv fordeler seg på tre kjønn, og har kategorier for tall og kasus, men ikke for bestemthet
- verb: kategorier for tempus, aspekt, person og tall
- lite bruk av sammensatte ord (ofte heller genitivfraser)

Uttale:

- 5 vokalfonem: /i e a o u/, både korte og lange; ingen diftonger
- kan ha konsonantgrupper både foran og etter vokalen
- mange frikativer (men ikke *kj*-lyd)
- to tonelag (tonem)